

Jaunie pārtikas produkti

Publicēts: 01.12.2022.

“Jauni pārtikas produkti” ir produkti, ko Eiropas Savienībā līdz 1997. gada maijam izmantoja reti vai vispār neizmantoja. Šis termins ir saistīts ar no jauna izstrādātiem vai inovatīviem pārtikas produktiem, kā arī tādiem produktiem, kas izstrādāti, izmantojot jaunas tehnoloģijas un ražošanas procesus un tradicionāli lietoti ārpus ES.

Jaunajos pārtikas produktos iekļautas vairākas produktu kategorijas:

- lauksaimniecības produkti no trešām valstīm – chia sēklas;
- esošo pārtikas produktu ekstrakti – rapšu sēklu proteīns;
- jauns pārtikas ražošanas process – maizes apstrāde ar UV stariem, lai palielinātu D vitamīna saturu tajā;
- jauns uzturvielu avots – dokozaheksaēnskābes (DHA) eļļa, kas iegūta no mikroalgām.

Jaunās pārtikas produktu saraksts ir iekļauts Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/2470 (2017. gada 20. decembris), ar ko saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu \(ES\) 2015/2283 izveido jauno pārtikas produktu Savienības sarakstu, pielikumā](#).

Turpmāk Eiropas Komisijai piešķirot atļauju jaunam pārtikas produktam, Savienības saraksts tiks regulāri atjaunināts.

No 2018. gada 1. janvāra atļaujas jauniem pārtikas produktiem izsniedz Eiropas Komisija pēc tam, kad Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA) būs veikusi nekaitīguma novērtējumus. Visi atļautie jaunie pārtikas produkti tiks iekļauti Eiropas Savienības jauno produktu sarakstā, kurā ietverta atļauto jaunās pārtikas produktu specifikācija, to lietošanas nosacījumi, īpašas papildu marķēšanas prasības.

Iepriekš minētās izmaiņas paredz [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2015/2283 \(2015.gada 25.novembris\) par jauniem pārtikas produktiem](#), kuru sāk piemērot 2018. gada 1. janvārī, kā arī 2017.gada 12.decembra [Ministru kabineta noteikumi Nr.744 “Jaunās pārtikas atbilstības klasifikācijas un kvalitātes prasību novērtēšanas kārtība”](#), ar kuriem tiek noteikta kārtība, kādā novērtējama jaunās pārtikas atbilstība klasifikācijas un kvalitātes prasībām.

Sīkāki noteikumi attiecībā uz administratīvajām un zinātniskajām prasībām saistībā ar jauna pārtikas produkta atļaujas pieteikumiem ir noteikti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2017/2469 (2017.gada 20.decembris), ar ko nosaka administratīvās un zinātniskās prasības attiecībā uz pieteikumiem, kuri minēti [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas \(ES\) 2015/2283 par jauniem pārtikas produktiem 10.pantā](#).

Papildus EFSA ir sagatavojusi [vadlinijas](#) pieteikumu iesniedzējiem.

No 2018. gada 1. janvāra Latvijā dalībvalsts uzdevumus saistībā ar jaunās pārtikas statusa noteikšanu veic Pārtikas un veterinārais dienests (PVD).

Ja pārtikas aprītē iesaistītais uzņēmējs nav pārliecināts, vai pārtikas produkts, kuru tas gatavojas laist tirgū Savienībā, ietilpst regulas Nr. 2015/2283 darbības jomā, tam ir jāgriežas PVD, ja plāno izplatīt savu produktu vispirms Latvijas tirgū. Pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji sniedz vajadzīgo informāciju PVD, lai varētu noteikt, vai uz pārtikas produktu attiecas vai neattiecas šīs regulas darbības joma.

Papildus EFSA ir sagatavojusi [vadlīnijas](#) uzņēmējiem.

Regula 2015/2283 nosaka vienkāršotu novērtēšanas procedūru tradicionālai pārtikai no trešajām valstīm. Šāda procedūra var tikt piemērota pārtikas produktiem, kas sastāv, ir izdalīti vai ražoti no augiem vai to daļām; dzīvniekiem vai to daļām; mikroorganismiem, sēnēm vai aļģēm, gadījumā, ja ir pierādīta šīs pārtikas nekaitīgas lietošanas vēsture trešajā valstī, proti ievērojams skaits cilvēku vismaz vienā trešā valstī vismaz 25 gadus ir lietojuši minēto pārtiku kā daļu no ierastā uztura.

Sīkāki noteikumi saistībā ar administratīvajām un zinātniskajām prasībām attiecībā uz tradicionālajiem pārtikas produktiem no trešajām valstīm ir noteikti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2017/2468 (2017. gada 20.decembris), ar ko saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu \(ES\) 2015/2283 par jauniem pārtikas produktiem nosaka administratīvās un zinātniskās prasības attiecībā uz tradicionālajiem pārtikas produktiem no trešajām valstīm](#).

Papildus EFSA ir sagatavojusi [vadlīnijas](#) paziņojumu iesniedzējiem.

No 2018. gada 3. janvāra pieteikumi atļaujas iegūšanai jauniem pārtikas produktiem un paziņojumi par tradicionālajiem pārtikas produktiem no trešajām valstīm varēs tikt iesniegti Eiropas Komisijai elektroniski - [portālā e-submission](#).

“Jauno pārtikas produktu katalogs” ir neformāls IT rīks, kurā, pamatojoties uz ES dalībvalstu sniegto informāciju, uzskaitīti dzīvnieku un augu izcelsmes produkti, kā arī citas vielas, uz kurām var attiekties jauno produktu regula. ES valstis ar attiecīgu tiesību aktu palīdzību var ierobežot produktu tirdzniecību. Ja ES dalībvalstis iesniedz jaunus datus, “Jauno pārtikas produktu katalogā” iekļauto informāciju var mainīt.

Jauno pārtikas produktu katalogs

Detalizētāka informācija

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.zm.gov.lv/lv/jaunie-partikas-produkti>